

Forstår noen hva vi sier?

-om bruk og misbruk av språk i utredning og
behandling

Ingibjörg Sif Antonsdóttir

Psykologspesialist

HAVO Telemark

Hvorfor følger ikke folk våre råd?

- For å følge råd må du
  - Forstå hva som blir sagt
  - Huske det som ble sagt
  - Kjenne igjen situasjoner hvor du skal bruke rådene

- Hva hvis man ikke forstår?

Bruker vi annet språk enn de vi prater med?

TPH
BK HABU PRI
TSB AAP
BV HAVO RHF
HFU HF TUD PPT
IOP DPS HVPU KRP
PHV FBUP

Hva legger vi i ordene?

- «Det må legges til grunn en trygghet og en forutsigbarhet som gjør at han kan oppøve motivasjon for skolen»
  - Hva legger vi i ordene/er det rom for tolkning?
    - Trygghet
    - Forutsigbarhet

59 PASSENDE SOSIAL RESPONS

I FOKUS HER ER HVORLEDES SUBJEKTET GIR RESPONS NÅR ANDRE VOKSNE ENN FORELDRENE PRØVER Å GJØRE NOE SAMMEN MED HAM/HENNE I DAGLIGDAGSE, MEN IKKE RUTINEPREGEDE SITUASJONER.

Kan vi snakke om hvordan [subjektet] reagerer på det andre mennesker sier eller gjør?

Reagerer han/hun på samme måte på andres tilnærminger dersom situasjonen er kjent?

Hvordan reagerer han/hun hvis en av dine venner han/hun ikke kjenner så godt, kommer bort til ham/henne og begynner å snakke til ham/henne?

Hva med en han/hun liker godt?

Hvordan reagerer han/hun hvis en ukjent (f.eks. i butikken) snakker til ham/henne på en vennlig måte eller prøver å tiltrekke seg hans/hennes oppmerksomhet?

Ser han/hun rett på ham/henne?

Smiler eller viser han/hun begeistring?

Kunne han/hun reagere på andre måter, som å vise interesse eller å prøve seg frem? (FÅ EKSEMPLER.

Spør detaljert for å finne ut hvor gjennomført det er, og i hvilke sammenhenger det skjer. Hvis det høres ut som om barnet er sjenert, be om flere eksempler i forbindelse med personer han/hun kjenner bedre.)

Hva med da han/hun var 4-5 år?

- 0 = passende respons på innspill fra kjente og ukjente voksne
- 1 = noe klar positiv respons og samhandling, men ikke konsekvent
- 2 = gir respons til forelder/omsorgsperson og noen få andre i vante omgivelser, men responsene er ofte stereotype og/eller upassende eller meget begrensede
- 3 = lite eller ingen interesse for mennesker, bortsett fra forelder/omsorgsperson eller meget velkjente betydningsfulle andre
- 8 = ikke anvendelig
- 9 = vet ikke eller ikke spurt

NÅ

MEST AVVIKENDE 4.0-5.0 ÅR

utredning

ATFERDSVURDERING

Evne	Frekvens			
Har ikke evnen / kan ikke	Aldri (eller nesten aldri)	Iblant - når det er nødvendig	Alltid (eller nesten alltid) - når det er nødvendig	
0	1	2	3	
0	1	2	3	
0	1	2	3	

når forelderen kommer i

person når han eller hun får en din" eller "gå til dama").

Helsespråk treffer bedre
Forsvinner meningen?
Forsvinner alvorret?

Vi tror at folk forstår det vi sier
Vi er ikke vant til å forklare/oversette
Har vi nok tid?

vi vil at folk skal ta oss på alvor
Vi vil fremstå profesjonelle
Ser og høres finere ut

Tåkelegging for å
hindre forståelse

- Viktig å ha fokus på:
  - Hva trenger pasienten å vite?
  - Ha god tid til samtale
  - Snakke vanlig norsk
  - Oversette, forklare faguttrykk
  - Gjenta viktig beskjed
  - Forsikre forståelse ved å høre hvordan pasienten/andre uttrykker seg

*THE CHILD OBVIOUSLY
HAS MINIMAL BRAIN
DYSFUNCTION.*

HHMMM!

*NO, NO. IT HAS TO BE
ENCEPHALOPATHY!*

*THANK YOU, EXPERTS.
BUT WHAT CAN I DO
ABOUT IT?*

THE EXPERTS

MOTHER AND CHILD